

ISLAYA

***Spravodaj klubu kaktusárov a sukulentárov ISLAYA
v Trnave - ZO SZZ***

2/2004

Arrojadoa rhodantha ssp. reflexa **P. J. Braun**

Obsah

Úvodník ■ Mário Snopka	2
Klubový výlet do Plzne ■ Mgr. Peter Gajdoš	3 - 4
Výstava kaktusov a sukulentov – máj 2004 ■ Mário Snopka	5
Výstava v Kalokagatii ■ Ing. Róbert Cipár	6
Poznáte ich ? rod <i>Arrojadoa</i> ■ Mário Snopka	7 - 8
Moja skúsenosť ■ Tomáš Kovár <i>KK Nové Zámky</i>	9 - 10
Skúsenosť s výsevom a kultiváciou Čilských rodov ■ Ing. Róbert Cipár	10 - 14
<i>Epiphyllum</i> ■ Mário Snopka	15
Sonda internetom ■ Mário Snopka	16
Kuba ■ Mário Snopka	17 - 22

Na titulnej strane: *Arrojadoa rhodantha*
ssp. reflexa k článku Poznáte ich?

Foto: Internet

Na poslednej strane: Fotografie

K článku Klubový výlet do plzne str. 3 - 4

Foto : Blažej Strašífták

ISLAYA®

IV. ročník – 2/2004

Islaya® spravodaj Klubu
kaktusárov a sukulentárov
ISLAYA v Trnave

Redakčná rada:

Ing. Juraj Ladáni
Mário Snopka

Grafická úprava:

Mário Snopka

Tlač: Ing. Juraj Ladáni
Blažej Strašífták

Tlačené: august 2004

mojweb.sk/islaya
islaya@atlas.sk

Úvodník

Mário Snopka

Práve držíte v rukách druhé číslo tohto spravodaja. Prichádza trochu neskôr ako bolo obvyklé.

Nájdete v ňom informácie týkajúce sa výstavy, zájazdu, našej webovej stránky, ale aj informácie o pripravovanom sympóziu.

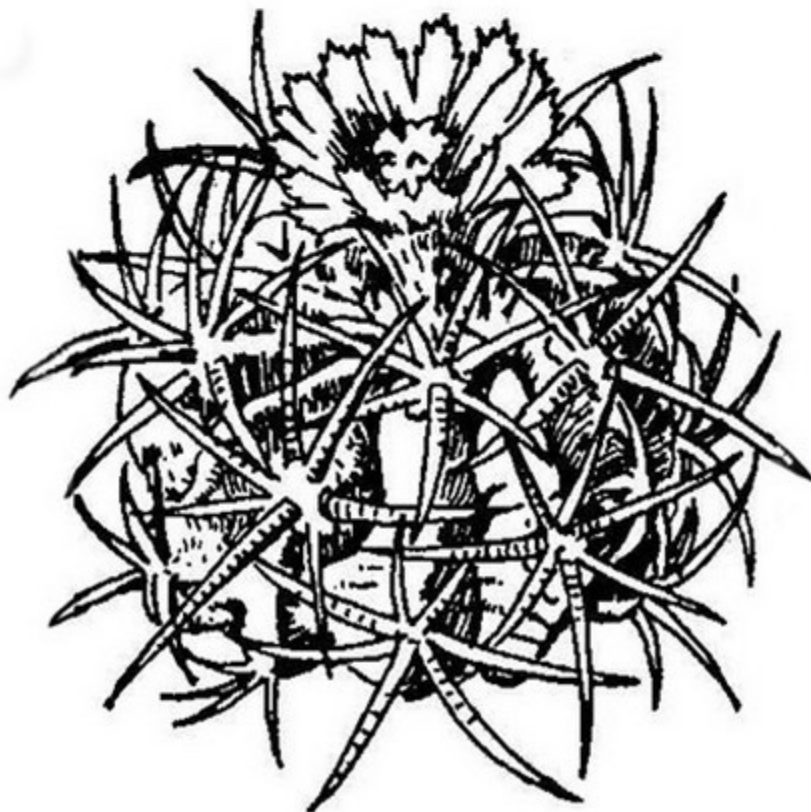
Keďže do nášho spravodaja nemajú absolútny záujem písať naši členovia, sme nútení získavať články od ľudí z iných klubov. Každý v klube má rôzne návrhy, čo by chcel v spravodaji čítať a vidieť, ale aby sa podujal k napísaniu pár riadkov, asi by mu odpadla ruka. Je to smutné, ale je to tak. Dúfam, že aspoň tieto kritické riadky niekoho prebudia.

Podarilo sa mi získať zaujímavý článok o rode *Arrojadoa* od p. Wenera van Heeka

z Nemecka, ktorý je doplnený fotografiami z internetu. Máme od neho aj článok o rode *Micranthocereus* s naskenovanými diapozitívmi už dlhšiu dobu a chceli by sme ho vydať ako Špeciál.

Ale akonáhle sa tieto fotografie prerobia do čiernobielej podoby, nič na nich zaujímavého nevidíte. Preto by sme radi oslovili, kto môže a má možnosť vytlačiť niekoľko strán farebne nech sa prihlási.

Zaujímavý je aj článok nášho predsedu o výsevoch a následnom pestovaní čilských kaktusov. Určite v ňom nájdete cenné rady. Taktiež si môžete prečítať niečo o nepríjemnej skúsenosti od p. Kovára z Nových Zámkov. Kuba je ďalším štátom, v ktorom sa vám predstavia rastliny známe, ale aj neznáme.

Klubový výlet do Plzne

Mgr. Peter Gajdoš

Klub kaktusárov Islaya organizuje každý rok výlet do zbierok kaktusárov. Tento rok bolo našim cieľom mesto Plzeň a jeho okolie. Pre mňa to bol môj prvý výlet s klubom, pretože som sa asi len týždeň predtým stal jeho členom. Výlet bol naplánovaný na 12. a 13. júna. V Plzni nás mali domáci členovia klubu sprevádzať po jednotlivých zbierkach. Odchod z Trnavy bol naplánovaný na 12. júna o 4. hodine ráno, aby sme do Plzne prišli čo najskôr a aby sme navštívili čo najviac zbierok. Cesta trvala približne 5 hodín a bola - ako by som to povedal - dosť trmácajúca vďaka panelovej diaľnici do Prahy. Do Plzne sme teda dorazili v sobotu ráno asi okolo 10 hodiny. Začiatok bol trochu rozpačitý, pretože sme chvíľu nemohli nájsť miesto konania výstavy kaktusov domáceho klubu. Výstavu sme samozrejme našli a ďalší program už prebiehal hladko. Výstava sa mi páčila. Bolo na čo pozerieť. Na školskom asfaltovom dvore bolo dostatok miesta

pre rozľahlý stan či fóliovník, pod ktorým bola umiestnená samotná expozícia. Konštrukcia bola ako z fóliovníka, len namiesto štandardnej fólie bola použitá pevná biela svetlo dobre rozptyľujúca. V prvej polovici takto krytej plochy boli vystavené kolekcie rastlín jednotlivých pestovateľov. V druhej polovici sa predávali prebytky. Tu sme utratili prvé české koruny. Z výstavy sa išlo hneď do zbierok. Čas bol pre nás drahocenný. Veľa nám ho ušetrili naši hostitelia, ktorí nás vodili po jednotlivých zbierkach. Prvé dve, ktoré sme navštívili, patrili pánovi Naxerovi. Už tu sme zostali všetci očarení z krásy jeho nádherne otrnených rastlín. Zbierku mal umiestnenú na dvoch miestach blízko Plzne. Prvá v obci Hradište na chalupe, druhá v rodinnom dome v Kyšiciach. Ďalšou zbierkou bola zbierka pána Dufeka a jeho manželky. Hneď na začiatku nás privítala sučka dobermana, ktorá bola veľmi prítulná. Manželia mali malý rodinný domček s krá-

Výstava kaktusov a vystavený exemplár *Discocactus horstii*

Foto: Martin Mikuš

snou pieskovcovou skalou, ktorú všetci obdivovali. Len v januári dokončili na streche polykarbonátový skleník. Bol plný pekných zdravých rastlín. Potom sme ešte navštívili zbierky pánov Kúrky a Hájeka. V každej zbierke bolo na čo pozerieť. Prvý deň sme navštívili 5 zbierok vrátane výstavy kaktusov. O 20:30 minúte odchádzame od pána Hájeka a cesta vedie do auto kempu Ostende na okraji Plzne, kde sme mali pripravené ubytovanie. Ubytovanie bolo celkom prijateľné a myslím, že všetkým bolo jedno ako to vyzerá, hlavne že bolo kam hlavu skloniť po tak dlhom dni. Bolo tam krásne ticho až na jednu vec. Niektorým vraj nedal v noci spať rozvášnený páv. Na druhý deň si nás ráno prišiel vyzdvihnúť pán Česal a zaviedol nás do svojej zbierky. Mal ju umiestnenú v dome, ktorý bol práve v prestavbe. Pán Česal bol čerstvo ženatý a v jeho zbierke vynikal jeden kaktus, ktorý mu jeho kolegovia zabalili do perinky pre malé deti. Odtiaľ sme sa pešo prešli do zbierky pána Šulca, kde nás však pre chorobu otca sprevádzal syn. V pokračovaní prehliadky zbierok sme sa dostali k pánovi Jiškovi. Tu sme všetci nakúpili balenia Confidoru - prípravku

na hubenie škodcov, ktoré tak radi škodia našim kaktusom. Úplne nad naše očakávanie sme sa dostali ešte do ďalších dvoch zbierok a to pána Musila a jeho manželky a pána Krechovského. Pán Musil mal všetko veľmi krásne upravené a bolo vidieť, že vo svojej zbierke trávi veľa času. Všetko mal priam ukážkové. Posledná zastávka bola u pána Krechovského. Jeho zbierka sa tvorí takmer od začiatku, pretože mu jeden priateľ dal namiesto postreku nejaký druh herbicídu a tým sa mu veľká časť zbierky zničila. Ale aj napriek tomu bolo na čo pozerieť. Pán Krechovsky je veľký cestovateľ a aj v tom čase sa chystal na cestu za kaktusmi. To bola naša posledná zastávka a posledná zbierka, ktorú sme na našom výlete navštívili. Ďalej už nás čakala len cesta domov. Takže sme mali opäť pred sebou panelovú diaľnicu a asi 5 hodín cesty. Cesta na počudovanie dosť rýchlo ubehla a o 21:45 sme už boli v Tmave a tým sa skončil aj náš výlet do Plzne a dva krásne dni plné kaktusov. A skoro by som zabudol, tento výlet nám určite budú pripomínať aj rastliny, ktoré sme si kúpili. Nik veru neodišiel naprázdno.

Prehliadky zbierok pánov Naxeru a Dufeka

Foto: Blažej Strašifák

Výstava kaktusov a sukulentov

Mário Snopka

Tak ako sa dohodlo na poslednej schôdzi, s prípravou sa začalo už v pondelok 10.5. Pracovalo sa na umiestnení stolov, ich upevnení a úprave lahodiacej pre oko. Postavili sa stánky na predaj. Vo štvrtok doobeda sa poukladali rastliny a poobede sa pripravila nástenka o činnosti klubu. Celá príprava vyvrcholila prebierkou rastlín do predaja. Výstava začala v piatok o 8:00 a trvala do 17:00 hod, v sobotu o 9:00 do 17:00 hod a v nedeľu od 11:00 do 17:00 hod. Na každý deň mal niekto určenú službu. V piatok sme očakávali hlavne deti zo škôl. Prišla len jedna trieda, ale na počet návštevníkov bol piatok v celku dobrý. V sobotu prišlo o niečo viac ľudí. Prišli aj kolegovia z iných klubov (Nitra, N. Zámkov, Tvrdošoviec, ale aj z Bratislavy). Nedeľa bola zaujíma-

vá tým, že múzeum malo v tento deň „Deň otvorených dverí“. V celom múzeu boli rôzne akcie ako drotár, hrnčiar, bábkar... Všetci ľudia čo prišli do múzea navštívili aj našu výstavu. V ten deň tam bolo presne 833 ľudí. Za celú výstavu nás navštívilo okolo 2000 ľudí, čo je pre nás prekvapením. V expozícii mali títo ľudia možnosť vidieť asi 780 rastlín. Po záverečnej sme sa pustili ihneď do rozbierania výstavy, tohto procesu sa zapojili všetci členovia klubu. Trvalo nám to niečo cez dve hodiny. Bol to obdivuhodný výkon. Podľa mňa sa výstava vydarila. Boli tu určité nedostatky, ktoré sa musia do budúcnosti vyriešiť, hlavne ohľadom prác na príprave výstavy a donáške rastlín.

A takto to tam vyzeralo **Foto: B Strašifák**

Výstava v kalokagatii

Ing. Róbert Cipár

V dňoch 15. a 16.4.2004 sme sa na pozvanie Kalokagatie - centra voľného času v Trnave zúčastnili akcie pri príležitosti „Dňa zeme“. V rámci uvedených dní prebiehal cyklus sprievodných akcií, ktorých sa zúčastnili žiaci materských a základných škôl. V priestoroch organizátora sme sa prezentovali expozíciou rastlín našich členov, konkrétne pánov Strašiftáka, Cipára a Maletiča. Expozícia aranžovaná v priestore záhrady sa tešila záujmu návštevníkov. Pre zvedavých bola zástupcami nášho klubu za-

bezpečená poradenská služba. Predajom prebytkov zabezpečil našu prezentáciu kolega Strašifták. Prítomní boli aj Galgóci a Maška. Akciu sme zároveň nasmerovali na propagáciu klubovej výstavy. Využili sme ďalšiu možnosť ako priblížiť širokej verejnosti predmet našej záľuby a tým získať nových členov nášho zoskupenia. Predpokladám, že táto mini výstava nebola poslednou akciou organizovanou v súčinnosti s Kalokagatiou v Trnave a nájdeme ďalšie možnosti na spoluprácu.

Účasť bola vysoká

Foto: Blažej Strašifták

Rod ARROJADOA – skryté drahocennosti

Werner van Heek

Arochadoc majú tenké, takmer ceruzkové stonky. Žiadna z nich nie je silnejšia ako Melocactusy. Najčastejšie rastú na vyvýšeninách, na voľných skalách v skupinkách. Ukryté v kroví, kde sa môžu opierať, ale aj skrývať. Pritom sú naskrz atraktívne, niekedy ozajstné šperky a len v poslednej dobe prepuká záujem zberateľov o tieto rastliny.

Pri pohľade na arochadoc si každý predstaví mexický rod Wilcoxia. Tiež rastú len v kríkoch, ktoré majú ako oporu. Kvety sú taktiež podobné, ale inak ako u wilcoxií vyrastajú z cefálie, ktoré potom môže opäť prerásť ďalšia časť stonky. Tento spôsob rastu, v poschodiach, je označovaný ako medzirastový (Internodien). A práve v nadväznosti na tento medzirastový spôsob sú veľmi zaujímavé. Arrojadoa horstiana Braun & Heime, HU 840 je plaziaceho sa rastu, má nápadne krátky Internodien, narastá do 2,20 m výšky a rastie solitárne. Tiež pod zemou existujú podobnosti s wilcoxiami, tak napr. zhrubnutá koreňová hľúza, pri Arrojadoa eriocaulis s veľkým množstvom zemiačikov, dávajú základ novým prírastkom. Často sú napádané rôznym hmyzom, živočíchmi alebo častými ohňami. Toto všetko ale prežijú podzemné hľúzy. Po čase keď zem ochladne, pri najbližšej príležitosti sa opäť relatívne rýchlo z týchto hľúz vyvinú nové články. Prvý popis pochádza od GURKEHO 1908 ako Cereus rhodanthus Gurke a Cereus penicillatus Gurke. Ako náleziská boli udané Pernambuco, Piauhý a severná Bahia, Brazília. Werdermann ich kvôli

cefáliu preradil v roku 1933 do rodu Cephalocereus. Rekombináciou Brittona & Roseho v roku 1920 vytvorili rod ARROJADOA, na počesť vtedajšieho superintendenta ústredia brazílskych železníc Dr. Miguela Arrojadoa Lisboa. Toto meno figuruje ako rodové až dodnes. Popis znie: „Veľmi tenké stonky, v niektorých prípadoch plazivé rastliny s plocho štetinatým vrcholom; v tom vznikajú červené puky a viac alebo menej červenkasté nočné kvety. Bobuľovité plody sú guľaté a nesú zvyšok kvetu. Nálezisko: Severná Brazília (Bahia, Piauhý, Pernambuco)“. Po mnohých rokoch boli známi len tí dvaja zástupcovia rodu Arrojadoa rhodantha a A. penicillata. Najskôr podnikli výskumnú cestu Horst, Uebelmann a Buining a v 70 a 80 rokoch, objavili a popísali zaujímavé typy tohto rodu. K tomu patria Arrojadoa albiflora Buining & Brederoo a A. dinae Buining & Brederoo.

Typický zástupca rodu je Arrojadoa rhodantha. Pod týmto menom boli od HUNTA tiež zahrnuté A. canudoensis, A. aureispina a A. horstiana. Rastúce ďalej na severe Brazílie, tak našiel množstvo nových, ale predsa tých istých rastlín, len trochu odlišných. Typický pre tieto rastliny je šťavnatý červený až do ružova kvet. Výnimku tvorí iba Arrojadoa albiflora Buining & Brederoo, o čom svedčia vnútorné biele okvetné lístky. Dalo by sa spraviť veľa nových popisov, ale koniec koncov to nemá zmysel, lebo rastliny sa líšia len v niektorých malých znakoch. Najmä v

ostatných rokoch bolo popísaných množstvo nových druhov: napr . **Arrojadoa beatae** Braun & Esteves, **A. dinae ssp. nana** Braun & Esteves Pereira, **A. eriocaulis var. albicoronata** van Heek et al, **A. eriocaulis var. rosenbergeriana** van Heek & Strecker, **A. heimenii** van Heek & Strecker. Sú to všetko rozdielne rastliny nielen v habituse, ale tiež v kvete. Žiaľ rastliny v kultúre sú háklivejšie na korene. Ale naštepené na *Echinopsis* alebo *E. jusbertii* sú bezproblémové a prekrásne kvitnú, niekoľkokrát v roku vás

môžu prekvapiť symfóniou kvetov. Kvet arochadoí je veľmi úzky, podobný s rodom *Micranthocereus* a najmä s **Stephanocereus leucostele**.

Najmä pod poľným číslom HU 1550 sa dostala do povedomia novinka, najskôr popísaná ako **Floribunda bahiensis** P.J. Braun & Esteves. Potom pod novovytvoreným rodom **Pierrebraunia bahiensis** (P.J.Braun & Esteves) Esteves. Takmer súčasne bola prekombinovaná ako **Arrojadoa bahiensis** (Braun & Esteves Pereira) Taylor a Egli.

Arrojadoa rhodantha

Arrojadoa eriocaulis

Foto: Internet

Moja skúsenosť

Tomáš Kovár KK Nové Zámky

Myslím, že každý z nás, ktorí pestujeme kaktusy dlhšiu dobu, má už skúsenosti s vlnatkami a koreňovkami. Tento nepríjemný parazit vie v našej zbierke urobiť veľa škody, keď ho neskoro objavíme. Ak nezasiahneme včas, za krátku dobu nám zlikviduje značnú časť našich rastlín. Do zbierky sa obyčajne dostane s novou rastlinou, ktorú sme si priniesli a ktorá bola už napadnutá. Bolo to v roku 1997 keď som aj ja vo svojej zbierke objavil týchto škodcov. Na ich ničenie som použil doporučovaný kontaktný jed Basudin. Podľa priloženého návodu som urobil dávkovanie pre okrasné rastliny. Podotýkam, že to bolo na začiatku vegetačnej sezóny v apríli. Basudin som rozmiešal vo vode a celú postihnutú časť zbierky som zalial podmokom. Toto som opakoval po vyschnutí substrátu ešte raz. Po určitom čase som zbadal na rastlinách, že okrem spomínaných vlnatiek a koreňoviek zmizli z kaktusov aj ostne, ktoré sa mali pri raste tvoriť. Niektoré druhy z rodu *Echinocereus* mali temená po čase úplne holé, bez jediného ostňa. *Thelocactus conothelos* v. *macdowellii* mal síce ostne, ale veľmi redukované. Ostatné druhy, ako napríklad *A. ornatum*, boli deformované počas celého rastu v tom vegetačnom roku. Podotýkam, že sa jednalo o semenáče staré 3 až 4 roky. Staré rastliny to prežili bez vážnejšej ujmy. Trvalo to viac rokov, kým prerástlo nové otŕnenie vyholenú časť. Stopy ale zostali natrvalo. Pri *A. ornatum* je táto deformácia trvalá. Skúšal som aplikovať Basudin v strede vegetačného

obdobia, keď už rastliny boli plne napité. Na vybraných rastlinách som použil o polovicu slabšiu koncentráciu, rastliny to zniesli dobre, ale na koreňovky to nezabralo tak, ako som si predstavoval. Poškodenie rastlín vzniklo zrejme tým, že do tkaniva rastlín sa jed aplikoval rýchlejšie, keď ešte neboli plne napité. Takže pozor na používanie rôznych jedov voči parazitom v našej zbierke.

Astrophytum ornatum po poškodení

Thelocactus bicolor v. *tricolor*

Foto: autor vo svojej zbierke

Astrophytum ornatum – rozdelený vrchol

Foto: autor vo svojej zbierke

Skúsenosti s výsevom a kultiváciou čílskych rodov

Ing. Róbert Cipár

V posledných rokoch sa dostávajú na trh semená z oblastí, ktoré nie sú a asi nikdy nebudú stredobodom pozornosti kaktusárskeho sveta. Cenníky ponúkajú široký sortiment druhov Copiapoa, Eriocyce, Neoporteria, Thelocephala, Islaya, stĺpovitých Eulychnia, Trichocereus atď. Kým s posledne menovaným rodom majú pestovatelia skúsenosti, pretože sa pestuje ako podložková rastlina (*T. chilensis* je však na podnož trochu škoda), pri ostatných som vycítil medzi kolegami určitú nedôveru. Rastliny týchto oblastí sú prezentované ako citlivé na nevhodnú zálievku, vyžadujúce vrúbľovanie, zle znášajúce poklesy

teplôt. Dovoľte mi prosím, aby som sa s Vami podelil o moje skúsenosti s výsevmi a kultiváciou mladých rastlín. Klíčivosť semien sa vo všeobecnosti nevymyká bežnému priemeru, podľa mojich skúseností vynikajúco klíčia kopiapoe a eulychnie (často 100 %), slabšie výsledky som mal u telocéfál a erio- syce. Všeobecne nízku klíčivosť som zaznamenal u islayí (pod 30 %). Podotýkam, že semená som s výnimkou r. Eriocyce nijako zvlášť neupravoval, prešli bežnou dezinfekciou v 3 % roztoku peroxidu vodíka alebo morením fungicídnym prípravkom. Semená erio- syce skarifikoval, testu som narušil

čepel'ou žiletky a následne vysial. Po uvedenom zásahu bola klíčivosť okolo 50 %. Na počudovanie semená *E. megacarpa* klíčili bez akéhokoľvek zásahu takmer na 100 %. Všetky semená, ktoré som v priebehu rokov 2000- 2004 vy-

sieval, boli z ponúk komerčných predajcov, takmer vždy sa jednalo o semená zbierané v prírode. Vek semien sa neodvažujem presne určiť, predpokladám však, že v ponukách sa vyskytli i semená staršie ako 3 – 4 roky. Vo všeobecnosti

Navrúbl'ované semenáčky *Eriosyce* v zbierke autora

Foto: Mário Snopka

klíčia čerstvé semená výrazne lepšie. Výsevy robím do univerzálneho substrátu v zložení: perlit, hrubozrnný piesok a lignocel (dnes i hnedá rašelina). Substrát dezinfikujem teplom a následne zálievkou fungicídnym prípravkom alebo peroxidom vodíka. Klíčenie prebieha často vo viacerých etapách, po jeho ukončení odporúčam čo najskôr začať s otužovaním malých rastliniek. Veľmi sa mi osvedčili výsevy pod žiarivkami, rast semenáčikov je rovnomerný a nehrozí nebezpečenstvo poškodenia výsevu slnečným žiarením. Taktiež môžem od-

poručiť dnes trochu zabudnutý termín výsevom v druhej polovici augusta, ktorý poskytuje rastliny vynikajúcej kvality. Po tvorení prvých areol prechádzam postupne na suchší režim, na občasné mierne preschnutie substrátu rastliny reagujú pozitívne. Dôležitý je prísun čerstvého vzduchu, preto výsevne nádoby začínam vetrať o čosi skôr ako pri iných druhoch. Výsevy ošetrujem aplikáciou niektorého protiplesňového prípravku v zmysle odporúčani výrobcu. Pri úplnom odkrytí však riziko hubových chorôb klesá na minimum. Negatívne

skúsenosti som však mal s kličencami eriosyce, ktoré hynuli bez zjavnej príčiny. Zvlášť po každom prepikírovaní som prišiel v priebehu pár dní o množstvo rastlín. Zostávajúce jedince som bol nútený navrúbľovať a uvedenú prax dodržujem dodnes. Tieto rastliny vrúbľujem podľa možnosti čo najskôr a straty sa znížili na minimum. Ako podnože používam echinopsis a trichocereusy. Vrúbľovaniu ostatných rodov sa vyhýbam, zásadne nevrúbľujem kopiapoe a telocefaly. Navrúbľovaním týchto rastlín viac stratíte ako získate. Rast kličencov je spočiatku porovnateľný s inými rodmi, časom sa spomaľuje a stávajú sa z nich snáď najpomalšie rastúce rastliny čeľade. Zvlášť biele kopiapoe, islaye a telocefaly si dávajú načas. Eriosyce po navrúbľovaní rastú veľmi dynamicky, pekne vytrňujú a zdá sa, že vrúbľovanie na ne nemá žiadny negatívny vplyv. Skúsenosti s ich spravokoreňovaním zatiaľ nemám, pokiaľ však budú reagovať ako pyrhokaktusy, nemal by nastať problém. Prvé pikírovanie robím do substrátu pre dospelé rastliny, volím však výrazne jemnejšiu štruktúru. Zároveň s uvedeným prenášam rastliny na prirodzené svetlo. Toto je veľmi kritické obdobie, pretože čílske rody sú v mladom veku citlivé na poškodenie slnečným žiarením. Po prechode z umelých podmienok vytvorených v kultivátore musíme zmeniť zaobchádzanie s týmito rastlinkami a prispôbiť sa ich požiadavkám. V závislosti od druhu Vašej kultúry odporúčam venovať pozornosť nasledovným požiadavkám:

- najmä v prvom období života chrániť

rastlinky pred prehriatím, ktoré v našich podmienkach predstavuje kombináciu priameho slnečného žiarenia a nehybného vzduchu v uzavretom prostredí. Kritickým obdobím sú poludňajšie hodiny horúcich letných dní a prvé jarné dni po prenesení zo zimoviska. Mladé rastliny pestujem počas vegetácie pod fóliou, ktorá účinne rozptyľuje slnečné lúče, priame osvetlenie doprajem rastlinám len v ranných hodinách a celodenne v jesennom období. Čerstvý vzduch má k rastlinám neustály prístup. Po prekonaní kritického obdobia mladosti výborne znášajú plné slnko vo voľnej kultúre. - na rozdiel od bežne pestovaných rodov je potrebné akceptovať u čílskych rastlín určitý posun vo vegetácii. Najmä u mladých jedincov prebieha výrazná vegetácia najmä v jarnom a jesennom chladnejšom období (platí v podmienkach zimovania na svetle). Rastliny rodov Copiapo, Eriosyce a Neoporteria zahajujú rast už v mesiaci februári, v čase letných horúčav pri pestovaní v skleníku vegetácia výrazne ustane a rast sa rozbieha znova koncom augusta. Vegetujú i po prenesení na zimné stanovisko až do novembra. Je samozrejmosťou, že im z tohto dôvodu vyhradzujem na zimovanie najsvetlejšie miesto v skleníku. Aj pri zníženej intenzite svetla v zimnom období som však nezaznamenal žiadne rastové deformácie. S pribúdajúcim vekom sa znižuje rýchlosť rastu a z toho dôvodu nie je vegetácia taká výrazná. Len neoporterie sa nevedia zdisciplinovať a tvrdošijne odkvitajú v zimnom období. Všetky rastliny tejto oblasti citlivo reagujú na minimálny vzostup teploty

v jarnom období a okamžite nastupujú do vegetácie.

- rastliny je možné zimovať spoločne s ostatným sortimentom zbierky, teploty na zimovisku sa v mojich podmienkach pohybujú od 0 do 20 °C, v závislosti od vykurovania a dennej doby. Doposiaľ som nezaznamenal straty z dôvodu nízkej teploty, krátkodobu znášajú i poklesy pod bodmrazu.

- zálievku u uvedených rodov odporúčam nárazovitou, čím vzdušnejšia kultúra tým výdatnejšia môže byť. Zvýšenú opatrnosť odporúčam v horúcom letnom období pri pestovaní v uzavretom prostredí. Rastliny nie sú schopné ponúknuť vodu prijať a v mokrom substráte hynú. Jedna nevhodná zálievka v sparnom období Vám môže zničiť mnohoročnú námahu. Naopak výborne spracujú miernu zálievku v období jesennej vegetácie, môže byť doplnená i rosením. Kopiapoe sú je-

dnoznačne najkrajšie koncom septembra, keď priam sršia vitalitou.

- do zloženia substrátu Vám hovoriť nebudem, každý má svoj osvedčený recept. Dôležitá je hlavne priepustnosť a vysychavosť. Na podporu kvalitného rastu odporúčam celoročne pridávať do zálievky hnojivo s vyšším obsahom P a K.

- pri pestovaní týchto rastlín si buďte už pri semenáčikoch vedomí skutočnosti, že sa budú omnoho lepšie cítiť vo vzdušnej kultúre v spoločnosti vysokohorských rodov ako v dusnom a teplom skleníku plnom tropických teplomilných kaktusov. Ideálna je sezónna voľná kultúra s ochranou pred dažďom. Nezabúdajte, že sa jedná o tvrdé rastliny z extrémnych stanovišť.

Ak ste sa teda rozhodli skúsiť výsev niektorého z týchto rodov prajem Vám šťastnú ruku a veľa trpezlivosti.

Semenáčiky *Gymnocalycium ragonesei*

Foto: Mário Snopka

Semenáčky kopaipoi a eulichnií v zbierke autora

Foto: Mário Snopka

Epiphyllum

Mário Snopka

Epifylá patria medzi kaktusy rastúce v tmavých a dažďových lesoch Strednej a Južnej Ameriky. Botanické druhy sa u nás takmer nepestujú. Dôvodom je ich krátke kvitnutie. Kvitnú bielymi nočnými kvetmi. Skoro v každom nielen rodinnom dome môžeme vidieť hybridy s červeným, ružovým, alebo žltým kvetom. Tieto hybridy majú tú vlastnosť, že kvety sú väčšie, farebnejšie, kvitnú väčšinou cez deň a vydržia aj niekoľko dní. Kultivary môžu mať kvety 2,5 cm až 25 cm veľké a niektoré sú aj voňavé.

Epiphyllum alebo Epicactusy, prípadne orchideové kaktusy sa veľmi ľahko množia odrezkami, ktoré v rašelini zapustia korene do štyroch až ôsmich týždňov. Množenie odrezkami sa doporučuje v jar-ných mesiacoch. Režú sa celé vyzreté listy asi 15-20 cm dlhé. Rastliny pestujeme na rozptýlenom svetle, lebo na priamom slnku im listy červenajú alebo žltnú. Ja ich mám odskúšané aj na priamom slnku,

kde pekne narastajú, síce mierne červenajú, ale na vzduchu im slnko moc neprekáča. Potrebujú množstvo vody a niekedy prihnojenie, ale substrát nesmie byť trvale mokrá, len vlhký. V zime epifylá zimujem spolu s ostatným kaktusmi pri teplote 8-10°C a bez kvapky vody. Posledná zálievka je asi v polovici novembra. Moje rastliny pravidelne kvitnú skoro na jar obrovskými kvetmi. Prvú zálievku dostanú asi koncom februára, kedy začnú nasadzovať prvé puky.

Medzi týmito hybridmi môžeme nájsť aj niekoľko zaujímavých mien ako: Adolf Hitler, Astronaut, Bambi, Calypso, Deutche keiserin, Don Juan, Little sister a množstvo ďalších.

Na fotografii môžete vidieť Epiphyllum Stern von Erlau s červeno - fialovo - oranžovým kvetom, veľkosti XL (25 cm). Na porovnanie s mojim synom ktorý má 7,5 roka. Odrezok som získal od pána J. Chvasteka v roku 1997.

Foto a zbierka: Mário Snopka

Epiphyllum sp. Foto a zbierka Martin Mikuš

Stránka klubu Islaya

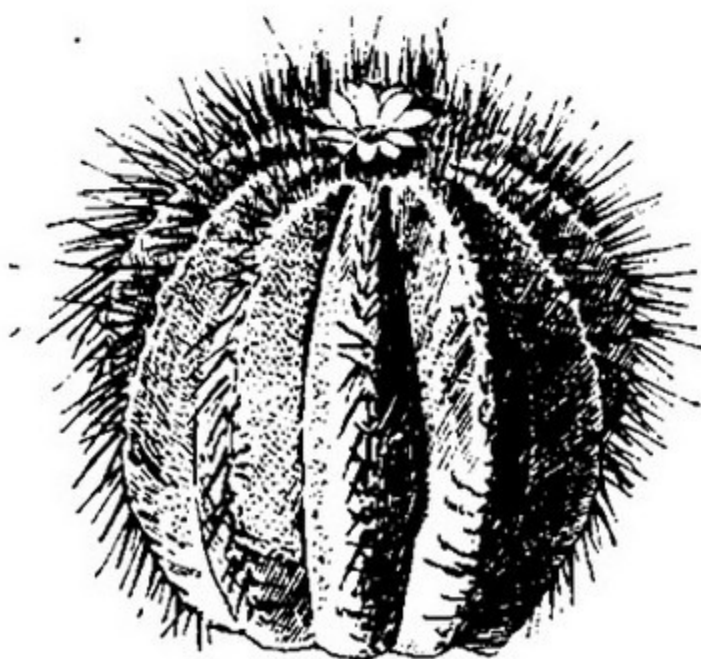
Mário Snopka

Náš klub už v minulosti disponoval webovou stránkou, čo nedopadlo veľmi dobre. Stránka bola v celku dobrá, ale jej posledná aktualizácia bola v roku 2001 a na internete figuruje dodnes ako odpadová stránka, čo je podľa mňa len na škodu. Robí to zlé meno nášmu klubu. Tak som sa rozhodol túto situáciu vyriešiť a spravil som novú stránku, ktorá by, aspoň zo začiatku, slúžila len ako informačná. Stránka sa postupom času mení k lepšiemu, ale podľa mňa treba na nej ešte popracovať. Nehrním sa do toho bezhlavo, spraviť super stránku a potom ju nestíhať aktualizovať, ale len toľko, koľko je treba na prezentáciu klubu.

Adresa stránky je mojweb.sk/islaya. Je nám umožnené na ňu umiestniť 30 MB informácií. Je to celkom dosť priestoru.

Na úvodnej stránke Vás osloví plán práce na tento rok aj s dátumami schôdzí, logo, počítadlo a dátum poslednej aktualizácie. Cez gifí sa dostanete do podstránok. V nich sú informácie o výstave, sympóziu, slovko o nás, spravodaj a samozrejme menšia foto galéria. Naposledy sem pribudla informácie o kluboch pôsobiacich na Slovensku. Ponúkol som túto možnosť klubom, ktoré sa nám v minulosti ohlásili na výzvu ohľadne spravodaja. Ďalej tam pribudol cestopis kolegu Strašiftáka „Bol som tam“.

V podstránkach si môžete prečítať veľa zaujímavostí o našom klube. V podstránke spravodaj si prezriete aj niekoľko článkov z aktuálneho čísla. Prajem príjemné chvíle pri prezeraní našej stránky.

Kuba

Mário Snopka

Kuba je ostrov v Atlantickom oceáne a patrí do Strednej Ameriky. Jej rozloha sa rozprestiera na 114 524 km². Má cez 11 mil. obyvateľov. Priamo nesusedí s nijakým štátom, v okolí sú hlavne ostrovy. Na severe je výbežok Spojených štátov Amerických - Florida a Bahamské ostrovy. Na východe sú to Haiti a Dominikánska republika. Na juhu je to ostrov Jamajka a trochu ďalej Stredná Amerika. Na juhozápade to je výbežok Mexika a na západe je Mexický záliv, za ním Mexiko. Rozprestiera sa od 74;62' až 84°95' západnej dĺžky a 18°04' až 24°06' severnej šírky. Hlavné mesto Kuby je LA HABANA s asi 2 400 000 obyvateľmi. Ich mena je kubánske peso. Kuba sa preslávila hlavne kubánskymi cigarami, ale aj ich diktátorom Fidelom Castrom Ruzom, ktorý je pri moci od roku 1976. V poslednej dobe je Kuba známa mestom Guantánamo, ktoré leží na juhu ostrova, neďaleko mesta Santiago de Cuba. Jedna

štvrtina Kuby je hornatá, alebo mierne zvlnená. Ostatná časť územia sú nížiny. Hornaté časti sú roztrúsené po celom ostrove, okrem centrálnej časti. Najvýznamnejšie pohorie je ORGANOS MOUNTAINS na západe. Najvyšší bod Kuby je TURQUINO PEAK s výškou 2000 m. Kuba má mnoho prístavov, najznámejším je HAVANSKÝ ZÁLIV. Celý ostrov má pobrežie dlhé až asi 3 735 kilometrov. Ku Kube patrí aj niekoľko ostrovov. Zaujímavý je ostrov COTILLA, na ktorom je veľké množstvo vápencových jaskýň, a nachádza sa blízko mesta Havana. Na juhovýchode tečie najdlhšia rieka Kuby CUATO RIVER, ktorá vteká do Atlantického oceánu. Kuba má subtropické podnebie. Teploty sa tam pohybujú medzi 25 - 27°C počas celého roku. Ročné zrážky predstavujú asi 130 cm³ a spadnú najmä v mesiacoch máj až október. Ostrov občas podlieha tropickým hurikánom, najmä v mesiacoch august až október.

Kubánske nížiny, v pozadí stolové hory

Foto: Internet

Od predstavovania tejto krajiny prejdeme ku kaktusom, ktoré na tomto ostrove rastú.

Acanthocereus pentagonus je cereus narastajúci až do 5 m výšky. Stonky majú 3 - 5 hlboko vrúbkovaných rebier. Má biele nočné kvety, dlhé až 20 cm. Málo kto vie, že aj tu môžu nájsť rastliny **Aporocactus flagelliformis**. Sú to previsnuté rastliny, husto pokryté žltými ostníkmi. Majú dlhé ružové kvety, väčšinou sa objavujúce vo väčšom množstve. Tieto rastliny poznáme najmä z

Aporocactus flagelliformis
Foto: Internet

z Mexika. **Cylindropuntia hystrix** rastie po celom ostrove. Narastá do výšky okolo 1 m. Kvety má žlté. Obrovské cereusy ktoré tu rastú sa volajú

Dendrocereusy. Rastie tu niekoľko druhov. **Dendrocereus nudiflorus**, alebo **undulosus**. Obidva rastú stromovito, majú 3 až 5 hranné stonky. Ostne nemajú skoro žiadne. Narastajú do výšky 10m a ich kmeň je často široký 60 cm. Kvety majú biele, nočné, dlhé 10 - 12 cm. Rastlina, ktorú teraz spomeniem, nie je ty-

typická pre túto časť Ameriky. Je to **Escobaria cubensis**. Sú to miniatúrne rastliny. Majú jemné, hnedo šedé ostne, nie veľmi husté. Kvety majú žlté. Túto eskobáriu môžeme nájsť aj pod označením

Escobaria cubensis Foto: Internet

Neobesseya, alebo **Coryphantha**. **Harrisia teatra** nepripomína kaktus, ale skôr nejaký miniatúrny krík. Pre svoj rast potrebuje polotieň a veľa živín. Preto rastie v blízkosti hustejšieho porastu. Rastú tu aj rastliny rodu **Hylocereus**, ktorý sa väčšinou používa na vrúbľovanie. **Hylocereus extensus** a **cubensis** majú stonky 3 - 4 hranné, tmavo zelené. Vyostnenie je veľmi krátke a nevýrazné. Kvety sú veľké, nočné, biele a voňavé. Najpočetnejším rodom na Kube je **Leptocereus**. **Leptocereusy** sú veľké cereusy, niekedy stromovitého rastu. Stonky majú 4 - 6 hranné. Majú veľké, biele kvety a veľké zelené plody. Rastú na suchších miestach. **L. weingartianus** má husté, dlhé vyostnenie. Ostne sú žlté, neskôr šedé. Kvitne z nových prírastkov. Môžeme tu objaviť aj **L. wrightii**, **sylvestris**, **paniculatus**, **assurgens**, **arbo-reus**, **ekmanii**, **leonii**, **santamarinae**, **scopulophilus** ...

Leptocereus weingartianus + plod *Leptocereus peniculatus*

Foto: Internet

Tiež netypická rastlina pre túto časť Ameriky je **Mammillaria nivosa**. Je to rastlina ktorá je nápadná svojim vyostnením a vlnou medzi mammillami. Ostne sú žlté a dlhé. Nie sú veľmi usporiadané, takže sa len ťažko dajú rozlíšiť stredové od okrajových. Pokožka je tmavo zelená, niekedy až hnedá. Kvety má žltobiele.

Mammillaria nivosa

Foto: Internet

Najznámejšia rastlina z Kuby je **Melocactus matanzanus**. Je to malý melokaktus, ktorý tvorí cefálium už pri veľkosti 8 - 9 cm. Cefálium je široké 5 - 6 cm a je pokryté červenými štetinami. Nemenej zaujímavé sú ďalšie melokaktusy ktoré tu rastú. **M. harlowii** má prekrásne dlhé cefálium, ktoré môže byť dlhšie ako rastlina samotná. Preto sa cefálium môže nakláňať na stranu. Cefálium má obalené červenými štetinami, ale redšie ako matanzanus. Rastie tu aj **M. guitartii** známy hlavne z Brazílie. Ale aj **M. borhidii**, **acunai**, **evae**, **actinacanthus**, **holguinensis**, **nagyi**, **disciformis** ... **M. disciformis** má pekne usporiadané ostne, ako učesané a cefálium pokryté štetinami len na báze. **Nyctocereus serpentinus** je veľmi tenký

Melocactus matanzanus Foto: Internet

cereus. Stonky má vzpriamené, niekedy poliehavé, dlhé 5 - 6 m. Široké len 2 - 5 cm. Má veľmi jemné vyostnenie. Kvety sú biele, vonkajšie lupienky červeno ružové, dlhé 15 - 20 cm. Kvitne v noci. Ani tu nemôžu chýbať všade prítomné opuncie. Najviac sú tu rozšírené **Opuntia dillenii** a **ficus indica**.

Nyctocereus serpentinus

Foto:
Internet

Vyskytuje sa tu aj **Opuntia militaris**. **O. dillenii** som už opisoval v minulých článkoch. **O. ficus indica** má veľké články, na slnku šednúce. Pre jej veľké jedlé plody je to jedna z najznámejších opuncií. Pri zalesnených plo-

chách sa vyskytuje **Pereskia**. Je ňou **P. cubensis**. Je to stromovitá rastlina s dlhými listami. Kmeň má pokrytý dlhými tenkými hnedými ostňami. Tieto ostne sa vyskytujú aj na konároch, ale sú o niečo menšie. Rastie tu aj známy **Ritterocereus**. Sú to dva druhy, **R. hystrix** a **fimbriatus**. Majú husté vyostnenie. Odnožujú niekoľko centimetrov nad zemou. Kvety majú biele s veľkým množstvom lupienkov. Poslednou

Poslednou rastlinou ktorú spomeniem je **Selenicereus boeckmanii**. Je to rastlina s previsnutými listovými stonkami. Kvety má biele.

Dúfam že ste si našli tú svoju obľúbenú rastlinku i v tomto článku a zistili ste kde rastie.

Na záver pár fotografií ktoré boli spomenuté v tomto článku, sú z internetu.

Melocactus harlowii MACABO

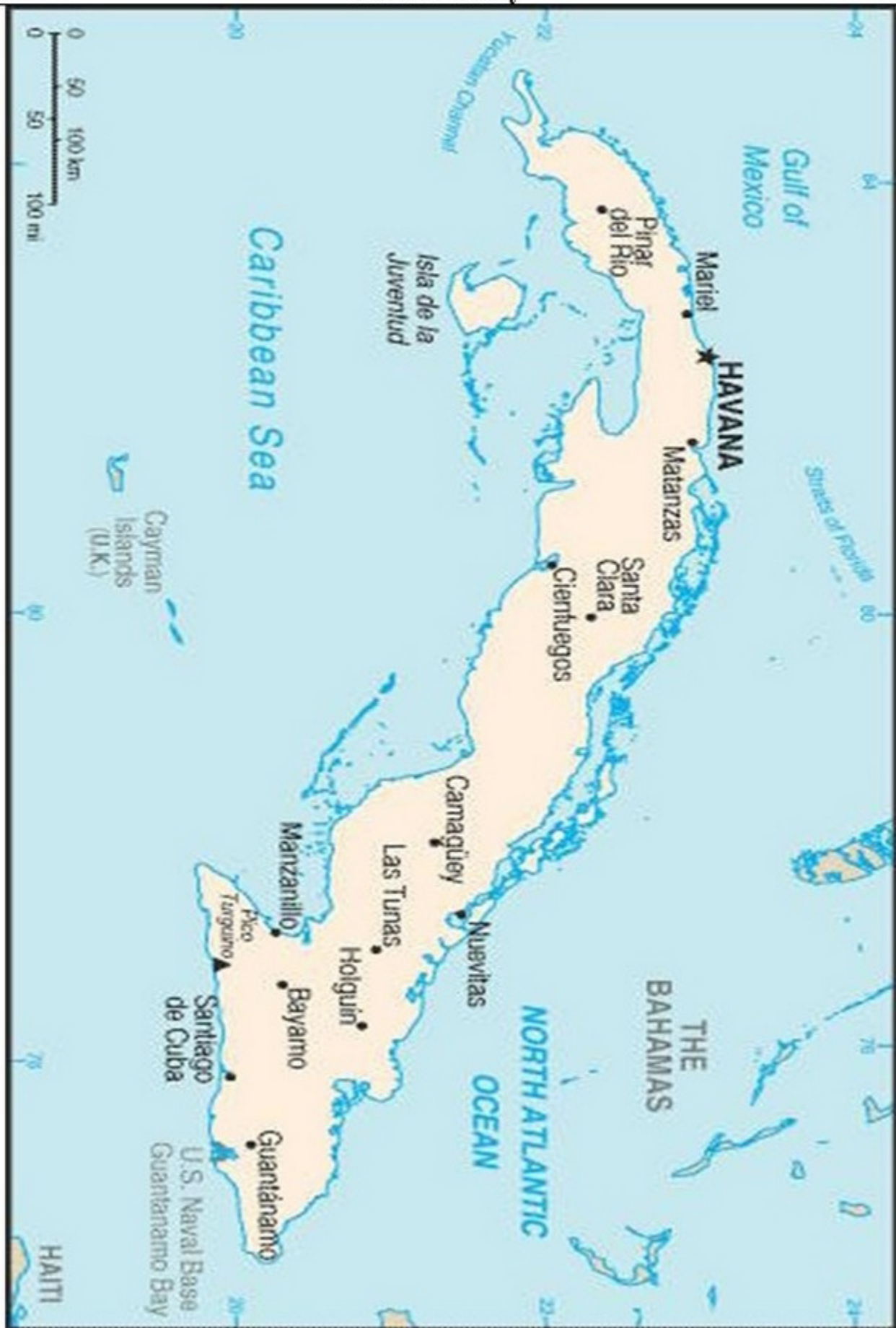
Pereskia cubensis

Ritterocereus hystrix CAYAUCOS

Melocactus disciformis

Zo zbierky p. Kúrku

V zbierke p. Šulca

Foto: k článku klubový výlet do Plzne

Blažej Strašifťák